

ІННОВАЦІЙНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 33: 332: 330.322.4

РЕГІОНАЛЬНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АСПЕКТ ©

*О.А.КАРЛОВА, доктор економічних наук ,
професор, професор кафедри менеджменту і
адміністрування,
Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова
(м. Харків)*

*Н.М. ПАРХОМЕНКО, кандидат
економічних наук, доцент,
головний науковий консультант Головного
науково-експертного управління Апарату
Верховної Ради України
(м. Київ)*

Досліджено питання взаємовпливу інтеграційних процесів та інвестиційної активності в умовах рецесійного розвитку регіонів. Встановлено, що від рівня і характеру включення в інтеграційні процеси різних підсистем регіонів залежить зростання економіки, добробуту населення, зайнятості населення. Виділені диспропорції регіональної інвестиційної активності, які негативно впливають на рівномірний соціально-економічний розвиток регіонів. Отримано задовільні результати по визначенню впливу на процес залучення іноземного капіталу в економіку країни та забезпечення інвестиційної привабливості регіонів інтеграційних взаємозв'язків.

Ключові слова: інвестиції, інтеграційні процеси, соціально-економічний розвиток, регіон, міжрегіональні зв'язки, конкурентоспроможність.

Табл. 1. Рис.3. Літ.8.

Постановка проблеми. Через вкрай загрозливі виклики останніх років, перед Україною постають нові вимоги до формування та розвитку інтеграційних процесів в регіонах України. Ключовим аспектом здобуття позитивного впливу таких процесів на регіональний соціально-економічний розвиток є активізація інвестиційної діяльності, що проявляється як на внутрішньому регіональному, так і на міжрегіональному рівні й потребує відповідних управлінських впливів від владних державних та регіональних структур. Наразі пошук інвестиційних джерел, зважаючи на обмеженість внутрішніх можливостей є вкрай складним завданням, що постає як перед науковим, так і бізнес-середовищем особливо враховуючи неефективні трансформації в державі, регіонах та найбільш пріоритетних галузях національної економіки.

© О.А. КАРЛОВА, Н.М. ПАРХОМЕНКО, 2016

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інвестиційної діяльності та регіональних інтеграційних процесів є об'єктом періодичної уваги науковців та практиків. Подібної проблематики стосуються праці А. Багаєвої, І. Заблодської, Є. Ахромкіна, С. Білої, І. Бабець, І. Валюшко, Я. Жаліло, А. Мазур, Л. Чернюк, Л. Масловської, О. Заболотного, І. Сторонянської та ін. [1-8]. Актуальним питанням забезпечення належного інвестиційного клімату в Україні присвячено праці таких вчених як В. Гаврилюк, А. Гайдуцький, В. Геєць та ін. Водночас питання взаємовпливу інтеграційних процесів та інвестиційної активності як чинників перспективного регіонального розвитку залишаються недостатньо глибоко дослідженими та потребують подальшого вивчення та наукового обґрунтування.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є обґрунтування значущості взаємовпливу інвестиційної активності та регіональних інтеграційних процесів у регіональному соціально-економічному розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах рецесивного розвитку України пошук можливостей регіонального розвитку виявляється через прояв позитивного взаємовпливу інтеграційного розвитку та інвестиційної активності. Інтенсифікація інтеграційної взаємодії, поглиблення міжрегіональних зв'язків повинна бути пріоритетною у формуванні державної регіональної політики щодо раціонального та ефективного використання потенціалу та конкурентних переваг регіону.

Нерівномірність та наявність диспропорцій в економічному розвитку територій, поглиблення соціальної диференціації населення, стрімкі соціально-економічні трансформації в кризових умовах змушують вчених шукати нові спонукальні мотиви регіонального розвитку, які б відповідали викликам часу, а практиків, управлінців більш активно реагувати на виникаючі проблеми, створювати економічні механізми, здатні розвивати ініціативність і прагнення до довгострокової співпраці.

Розвиток інтеграційних процесів та активізація інвестиційної діяльності у своїй єдності володіють однією з найбільш виражених точок потенційного зростання для соціально-економічного розвитку регіонів. Від рівня і характеру включення в інтеграційні процеси різних підсистем регіонів значною мірою залежать масштаби і темпи економічного зростання, підвищення добробуту населення, залучення в інвестиційно-інноваційний простір, формування прогресивної структури регіональної економіки, зростання зайнятості населення, вектор трансформації системи цінностей, трудових і соціальних правил поведінки.

Інвестиційна активність регіону є об'єктивною змінною характеристикою конкретної території, яка залежить від низки факторів, умов, які виникають та діють на мікрорівні (підприємства), мезорівні (регіон, міжрегіональна взаємодія в регіонах однієї країни), макрорівні (міжрегіональна зовнішня взаємодія) та охоплює процеси залучення, використання інвестицій й інтегрує складові, що відображають параметри соціально-економічного розвитку регіону.

Детермінуючі проблему активізації інвестиційної діяльності в регіоні фактори стосуються перш за все загального стану економіки країни і регіону; наявності і вектору розвитку інституцій, що беруть участь в соціально-економічному розвитку регіону; регіонального інвестиційного клімату, інвестиційного середовища та інвестиційного потенціалу; інвестиційних ризиків;

наявності у регіоні конкурентних переваг або об'єктивних можливостей їх формування і розвитку; якості управлінського впливу, що здійснюється на інвестиційну діяльність різними суб'єктами.

Зарубіжний позитивний досвід свідчить, що досягнення, які призводять до інтенсифікації соціально-економічного розвитку регіону зводяться до таких найбільш помітних заходів, на яких варто фокусувати увагу, а саме: розвиток інвестиційної діяльності на основі оптимального поєднання ключових інструментів реалізації регіональної стратегії і цільових програм регіонального розвитку; забезпечення інституційного просторового середовища для розвитку інтеграційних процесів організацій, бізнес-структур, розвитку інституту державно-приватного партнерства і концентрацію його ресурсів на точках економічного зростання регіону; формування заходів комплексного стимулювання інвестиційної діяльності, у тому числі кадрових, фінансових, інфраструктурних, інформаційних та маркетингових; зосередження уваги більшою мірою не на покращенні й удосконаленні існуючих конкурентних переваг, а на створенні нових; розширення меж просторової організації процесів інвестування за допомогою ініціювання та спільної реалізації міжрегіональних інвестиційних проектів; забезпечення єдності дій місцевих органів влади та менеджменту комерційних організацій у розвитку інвестиційної діяльності, збалансування інтересів держави, регіонів, інвесторів на основі синхронізації змін внутрішнього і зовнішнього середовища інвестиційної діяльності; застосування режиму діалогу в комунікаціях щодо активізації інвестиційної діяльності та розвитку інтеграційних процесів [3, с. 22-25; 4, с. 18-21].

Змістовно виважені та обґрунтовані напрями забезпечення активізації інвестиційної діяльності базуються перш за все на визначенні тих видів діяльності та інституційної організації бізнесу, що реально претендують на фінансове забезпечення, нарощення частки тих інвестицій, що спрямовуються на фінансування розвитку «точок зростання» економіки регіону та тих видів діяльності, що дають значний мультиплікативний ефект, забезпечують ефективне використання людського капіталу регіону, зростання частки прямих іноземних інвестицій в соціально-економічній системі регіону.

Основні вигоди держави та регіону з запровадження заходів активізації інвестиційної діяльності та розвитку інтеграційних процесів полягають у підвищенні рівня продуктивності праці, зростанні доходів бюджетів різних рівнів, зростанні конкурентоспроможності товарів та послуг, зростання питомої ваги інноваційної продукції [6, 8]. Водночас певні вигоди стосуватимуться інтересів самих інвесторів та полягають у зниженні інвестиційних ризиків, максимізації доходу на вкладений капітал, зниження трансакційних витрат, пов'язаних з розміщенням інвестицій, контролем за їх використанням.

Динаміку та інтенсивність регіонального розвитку можна відстежити за показниками, що характеризують регіональні інтеграційні процеси та інвестиційну активність, зокрема питомою вагою окремих параметрів у сумарному валовому національному, регіональному продукті, обмінними міжрегіональними операціями, взаємодією просторово відокремлених ринків, співрозмірними з масштабами регіону обсягами інвестицій, структурою інвестицій, кількістю нових перспективних сфер інвестиційної діяльності (кластери, спеціальні економічні зони, інтегровані структури та ін.), результатами інвестиційної діяльності та ін.

Динаміку регіонального економічного розвитку варто відобразити за допомогою основного результативного показника діяльності регіонів валового регіонального продукту та капітальних інвестицій (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка інвестиційної активності за 2010-2014 роки у регіонах України

Показники	Валовий регіональний продукт, млн. грн.					Питома вага капітальних інвестицій у валовому регіональному продукті, %				
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.
Україна	1082569	1302079	1459096	1522657	1419116	16,7	18,5	18,7	16,4	15,5
Вінницька	23589,0	29099,0	33024,0	36191,0	39013,9	15,0	18,5	17,6	16,9	14,5
Волинська	14429,0	17637,0	20005,0	20622,0	20539,5	12,2	17,5	16,3	16,1	16,5
Дніпропетровська	116136,0	140020,0	147970,0	152905,0	142966,2	13,8	14,6	15,2	13,9	14,2
Донецька	128986,0	161021,0	170775,0	164926,0	115778,1	11,6	15,8	18,6	16,9	11,4
Житомирська	18743,0	21928,0	24849,0	25676,0	24674,6	10,7	16,6	11,6	11,7	11,8
Закарпатська	15299,0	18054,0	21404,0	21400,0	20950,6	14,4	11,5	12,8	12,4	12,6
Запорізька	42736,0	49525,0	54828,0	54352,0	53156,3	18,6	16,9	13,1	12,6	13,2
Івано-Франківська	20446,0	26752,0	32286,0	33196,0	30374,3	21,4	13,5	16,0	14,5	22,5
Київська	44953,0	59154,0	69663,0	68931,0	67276,7	25,2	15,9	29,2	30,0	29,2
Кіровоградська	15749,0	20041,0	22056,0	25313,0	24249,9	13,5	29,9	20,7	12,7	12,9
Луганська	45541,0	57202,0	58767,0	55108,0	27333,6	12,4	19,9	14,0	20,6	19,1
Львівська	41655,0	52103,0	61962,0	63329,0	62442,4	21,2	12,2	18,0	15,5	15,3
Миколаївська	24055,0	27633,0	29205,0	32030,0	29948,1	18,4	23,3	16,1	15,6	12,6
Одеська	53878,0	61499,0	64743,0	69760,0	70736,6	18,0	15,6	22,6	17,0	13,2
Полтавська	44291,0	52252,0	56580,0	58464,0	53611,5	14,2	15,2	18,1	16,3	16,5
Рівненська	15882,0	19302,0	21795,0	22004,0	22180,0	12,2	15,0	12,7	12,9	12,6
Сумська	18333,0	22907,0	24933,0	26765,0	25400,0	11,9	13,3	11,5	10,2	11,0
Тернопільська	12726,0	16294,0	17957,0	18085,0	19097,8	16,8	13,2	18,8	16,5	13,6
Харківська	65293,0	76866,0	82223,0	85315,0	84120,6	12,3	15,5	18,0	10,9	9,5
Херсонська	15649,0	18448,0	19357,0	20767,0	19832,5	12,1	17,0	12,6	10,2	11,1
Хмельницька	18096,0	22843,0	26237,0	26426,0	28434,4	16,3	14,6	13,3	13,8	14,3
Черкаська	22354,0	27012,0	31265,0	33087,0	30605,5	12,7	15,5	12,1	10,3	10,7
Чернівецька	9892,0	11969,0	13166,0	13757,0	13289,3	17,3	11,9	16,9	16,4	12,7
Чернігівська	17008,0	21165,0	23934,0	24237,0	23364,5	11,1	15,0	11,4	11,7	11,2
м. Київ	196639,0	223774,0	275685,0	312552,0	315677,5	27,3	11,3	28,9	22,5	21,5

Примітка. Складено та розраховано за даними Державної служби статистики України. Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, за 2014 рік також без частини зони проведення антитерористичної операції.

У 2014 році позитивна динаміка зростання цього показника, яка відмічалася раніше в силу кризових вимушених обставин змінилася на негативну. Водночас, параметри зменшення даного показника нівелювалися значними інфляційними процесами за цей період. Також доцільно відзначити, що динаміка зміни валового регіонального продукту синхронізується з динамічними змінами капітальних регіональних інвестицій, що певною мірою свідчить про взаємозв'язок даних параметрів розвитку.

Й надалі відмічаються міжрегіональні відмінності, які є відображенням диференціації між соціально-економічною складовою у регіонах, про що свідчать показники варіаційного розмаху валового регіонального продукту та обсягу капітальних інвестицій (рис. 1).

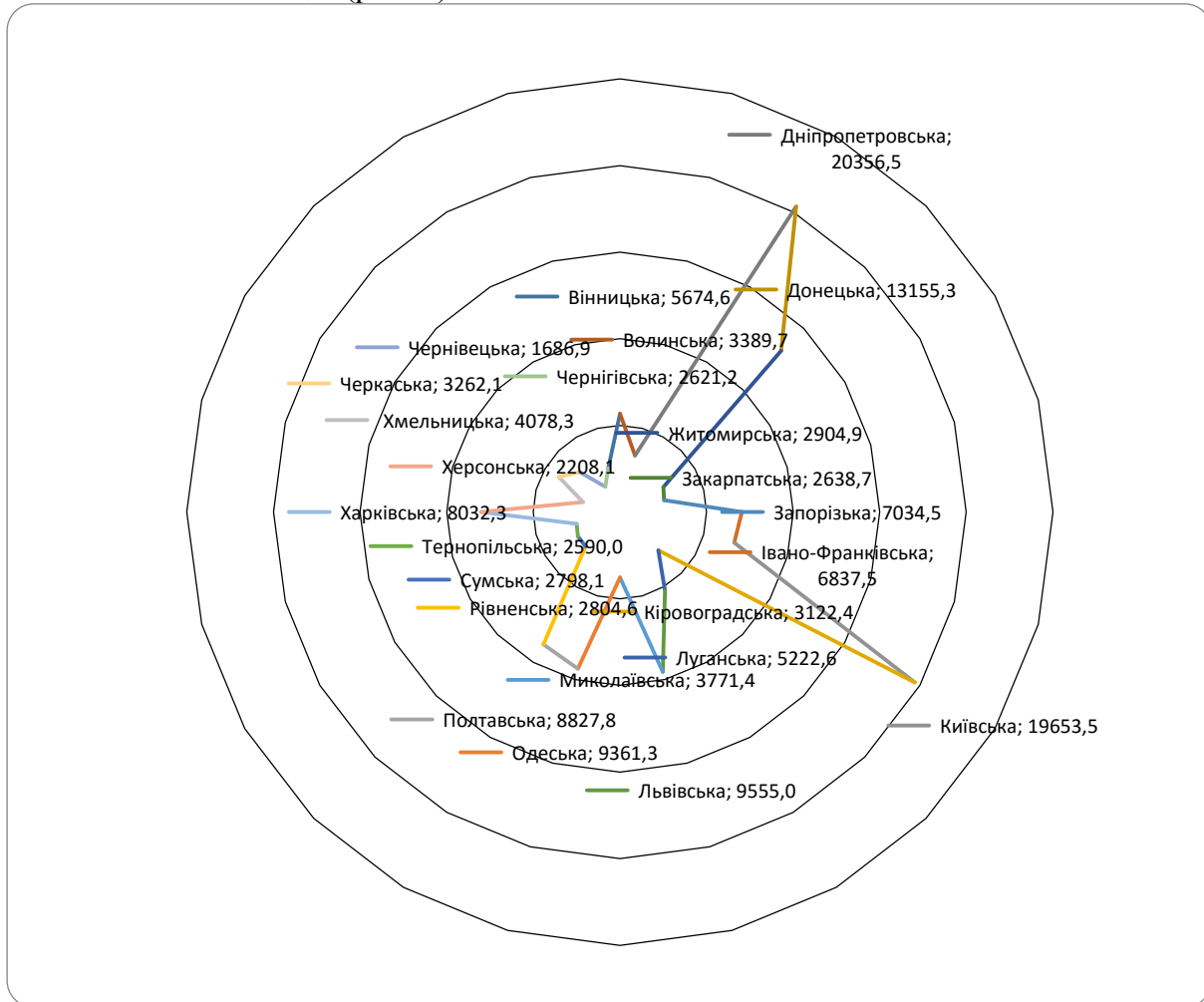

Рис. 1. Обсяг капітальних інвестицій за регіонами України у 2014 році, млн. грн.

У цілому в Україні у 2014 році відбувся спад обсягів капітальних інвестицій, порівняно з попереднім роком на 12,2%. В окремих регіонах інвестиційні процеси уповільнились більш як удвічі, зокрема, це стосується областей, на території яких проводиться антитерористична операція. У Волинській області, Івано-Франківській, Запорізькій, Сумській, Херсонській, Хмельницькій області показник приросту капітальних інвестицій мав позитивні значення приросту. Однак самі обсяги таких інвестицій та їх питома вага у регіональному валовому продукті залишається незначними. Рейтинг, здійснений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій найбільш інвестиційно привабливими регіонами у 2014 р. визначив Львівську, Івано-Франківську, Одеську, Вінницьку область та м. Київ [1, с. 8].

В умовах воєнного конфлікту та дестабілізації суспільно-політичної та соціально-економічної ситуації в регіонах науковці Національного інституту стратегічних досліджень прогнозують подальше падіння обсягів залучення

інвестиційних ресурсів, а від частини іноземних та вітчизняних інвесторів заморожування інвестиційних проєктів або ж їх повної зупинки. Інвестиційні субвенції залишаються механізмом ситуативного управління регіонами, а їх обсяг залежить від суб'єктивних чинників. З року в рік спостерігається концентрація капітальних інвестицій у галузях переробної промисловості будівництва, а прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з інших країн – у галузях переробної промисловості, фінансовій та страховій діяльності, оптовій та роздрібній торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів. Внаслідок надмірного нарощування інвестиційного потенціалу високозатратних галузей неможливо добитися успіху в економічному розвитку [2, с. 18-20].

Як свідчить практика, резерви та можливості капітального інвестування та розвитку внутрішніх інвестиційних процесів в силу зазначених вище обставин мінімізувались або навіть звелись нанівець. У цьому зв'язку важливого значення набуває необхідність зовнішнього інвестування, тобто активізація процесу залучення іноземних інвестицій, без яких важко буде вийти на стабільний економічний рівень розвитку. Інвестиційний клімат держави найбільш наглядно демонструє динаміка іноземних прямих інвестицій як індикатор довіри до країни та її регіонів, наявність гарантій безпеки для інвестора (рис. 2).

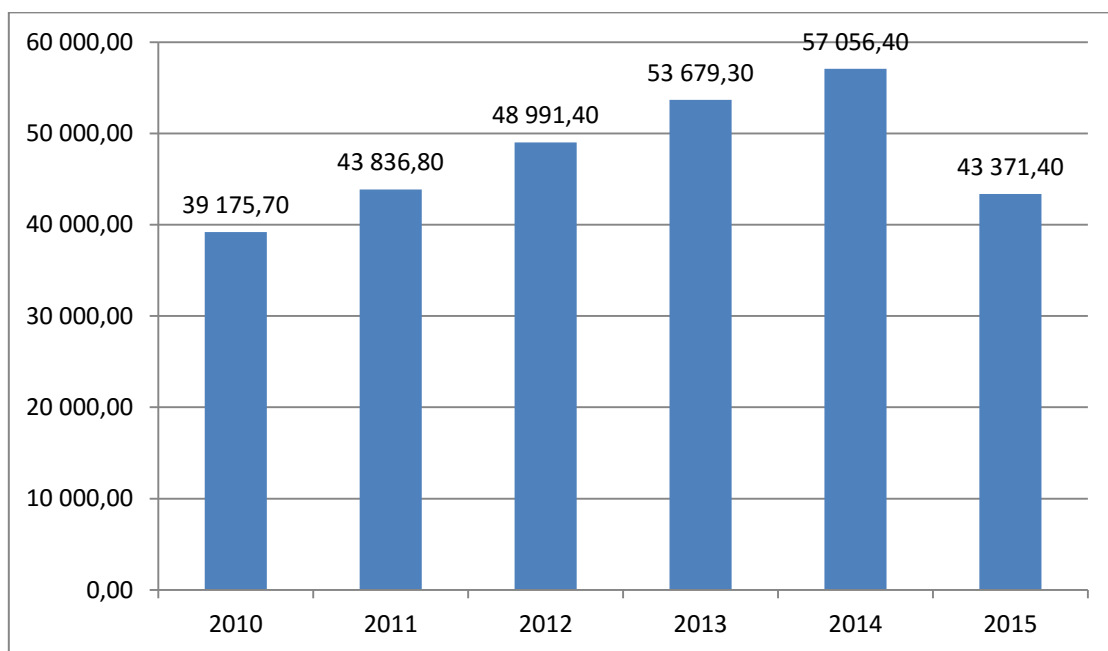

Рис. 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій за 2010-2015 роки, млн. дол. США

Примітка: складено за даними Державної служби статистики України (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, без урахування частини зони проведення антитерористичної операції)

У 2014 році іноземними інвесторами вкладено 43371 млн. дол. США прямих інвестицій, що на 6,9 % більше обсягів інвестицій у 2013 році. Протягом 2010-2014 років обсяг прямих іноземних інвестицій збільшується, проте темп їх приросту свідчить, що обсяг іноземних інвестицій у вітчизняну економіку з року в рік

зменшується. У 2015 році значно скоротився і абсолютний обсяг прямих іноземних інвестицій як наслідок зменшення довіри фактичних та потенційних інвесторів до здійснення інвестиційної діяльності у нашій країні.

Серед регіонів України лідерську позицію із значним відривом від решти регіонів традиційно займає м. Київ. Внаслідок більш розвиненої інфраструктури, наявності виробничо-ресурсної бази, співпраці місцевих органів влади з іноземними партнерами, участь в реалізації і розробці інвестиційних проектів основними реципієнтами іноземного капіталу є такі області, як Дніпропетровська, Донецька, Харківська, Київська, Одеська. До десяти областей: Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Запорізької, Полтавської, Івано-Франківської та до м. Київ надійшло найбільше всього інвестицій – 93,7 відсотка всіх залучених прямих іноземних інвестицій. Обсяги прямих іноземних інвестицій у більшій половині регіонів складають менше 1% від загального обсягу інвестування в усі регіони. Тернопільська та Чернівецька області є зовсім непривабливими з точки зору інвестиційної активності (рис. 3) [7]. Диспропорції регіональної інвестиційної активності, які постійно тільки загострюються негативно впливають на рівномірний соціально-економічний розвиток регіонів, посилюють подальше збільшення розриву у їх розвитку, міжгалузеве виробництво та створення передумов формування ефективних інтеграційних взаємозв'язків.

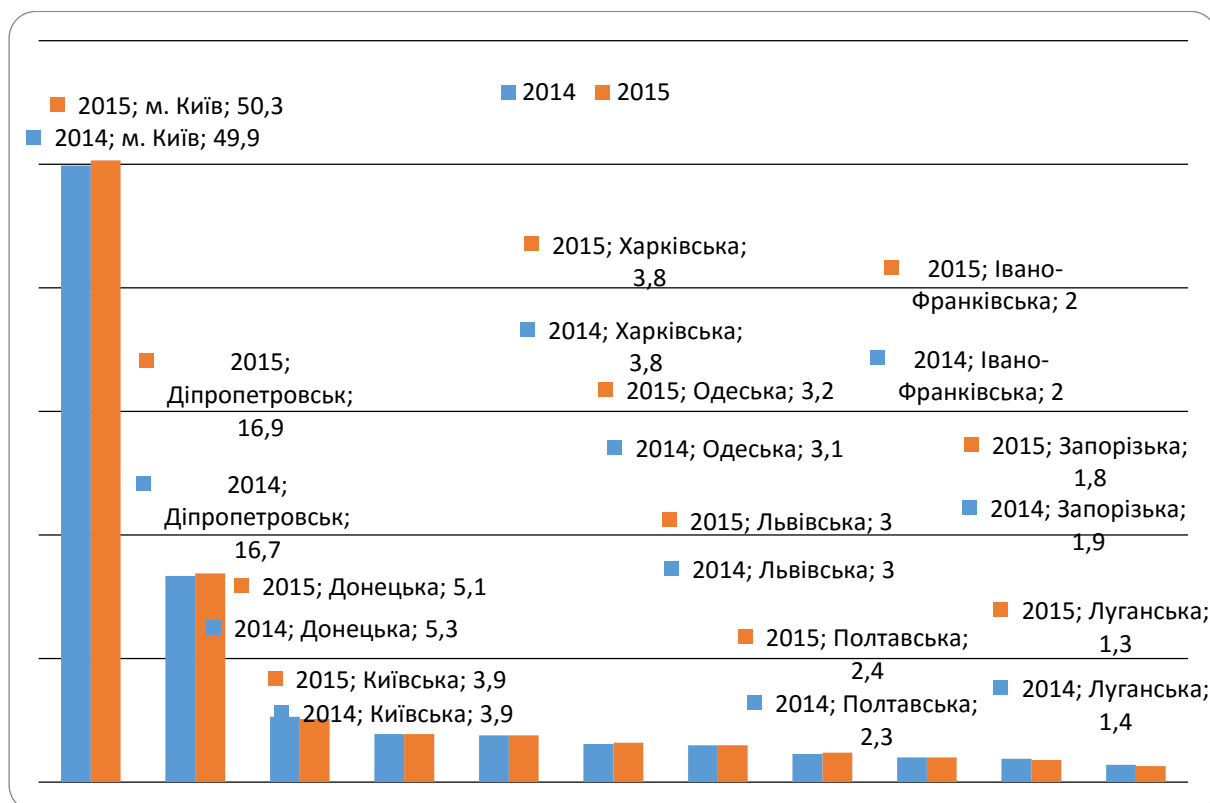

Рис. 3. Розподіл залучених прямих іноземних інвестицій за основними регіонами-реципієнтами інвестицій України, у % до загального обсягу

Примітка: складено за даними Державної служби статистики України (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, без урахування частини зони проведення антитерористичної операції)

За даними Державного комітету статистики України інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. На підприємствах промисловості зосереджено 31,5 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, в установах фінансової та страхової діяльності – 25,9 %. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12274,1 млн. дол. США, Німеччина – 5489,0 млн. дол. США, Нідерланди – 5108,0 млн. дол. США, Російська Федерація – 2685,6 млн. дол. США, Австрія – 2354,3 млн. дол. США, Велика Британія – 1953,9 млн. дол. США, Віргінські Острови (Брит.) – 1872,6 млн. дол. США, Франція – 1539,2 млн. дол. США, Швейцарія – 1371,2 млн. дол. США та Італія – 966,6 млн. дол. США [7].

Таким чином, інтеграційні взаємозв'язки мають значний вплив на процес залучення іноземного капіталу в економіку країни та забезпечення інвестиційної привабливості регіонів. Наявність перспектив з Європейським Союзом надає унікальні можливості щодо поліпшення інвестиційного забезпечення розвитку за рахунок наявності значного інвестиційного потенціалу. Зокрема, регіони України є потенційно містким ринком в Європі; мають багатий природно-ресурсний, науково-дослідний, сільськогосподарський потенціал, а також відносно дешеву кваліфіковану робочу силу тощо.

У контексті таких тенденцій зрозумілим постає необхідність ставлення та досягнення економічних цілей, що стимулюватимуть притоки фінансових ресурсів, інвестицій у найбільш динамічні регіони, які здатні максимально прискорити зростання національної економіки. Необхідне вдосконалення практики територіального планування і програмування, розробка державних цільових програм розвитку окремих регіонів і територій, зокрема середньо- і довгострокового територіального планування, що стане важливим чинником підвищення ролі місцевих бюджетів як структурного елементу в системі такого планування; формування нової системи управління державним сектором із чітким визначенням ролі і місця місцевих органів влади в управлінні державною власністю [5].

Регіональні інтеграційні процеси можуть бути не тільки стихійними, коли їх формування відбувається на рівні більшою мірою господарської взаємодії розташованих поруч територій, а й керованими, коли такі процеси є стають настільки ефективними та помітними, що стають предметом уваги державних владних структур, які прагнуть надати таким зв'язкам регульованого та чітко спрямованого характеру [1, с. 33-34]. При цьому варто враховувати, що і стихійні і керовані інтеграційні процеси передбачають виключно добровільну згоду їх формування, виконання, координації у сфері дотримання параметрів взаємної зацікавленості.

Реальність формування ефективних інтеграційних процесів забезпечується в результаті початкового існування об'єктивного середовища (умов) такого формування та факторів, які відображають реальне бажання та можливість майбутніх учасників співпрацювати задля отримання позитивних результатів. Водночас, стратегічні документи регіонального розвитку повинні містити чіткі розділи, що характеризують міжрегіональну взаємодію, напрями та механізм такого співробітництва.

Висновки. Зазначені у дослідженні особливості розвитку регіональних інтеграційних процесів та активізації інвестиційної діяльності свідчать про беззаперечну можливість отримання синергетичного ефекту для соціально-економічного розвитку кожного окремого регіону в результаті ефективного формування такого взаємозв'язку.

Для вирішення проблеми активізації інвестиційної діяльності необхідно у структурі інвестицій збільшити частку тих джерел, залучення яких забезпечить максимальну рентабельність інвестиційної діяльності, створювати умови для сприятливого інвестиційного клімату для вітчизняних та закордонних інвесторів, активізувати залучення прямих іноземних інвестицій через державно-приватне партнерство.

Важливим на перспективу є створення нової системи управління економікою за участі регіональних та місцевих органів влади, реформа фінансово-бюджетної та податкової системи відповідно до потреб регіонів.

Список використаних джерел

1. Багаева А. В. Региональные интеграционные процессы // Обозреватель. – 2013. – № 9 (284). – С. 31-38.
2. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ – К.: НІСД, 2015. – 92 с.
3. Заблодська І.В. Інфраструктурне забезпечення активізації міжрегіонального співробітництва в Україні: стан та задуми / І.В. Заблодська, Є.М. Ахромкін // Прометей . – 2013. – № 1. – С. 22-25.
4. Міжрегіональне співробітництво у системі нової регіональної політики України / С.О. Біла, І.Г. Бабець, І.В. Валюшко, Я.А. Жаліло [та ін.]; за ред. Я.А. Жаліла. – К. : НІСД, 2011. – 32 с.
5. Регіоналізм в Україні: реальність і перспективи [Електронний ресурс] Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/POLITICS/regionalizm_v_ukrayini_realnist_i_perspektivi.html
6. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів [Електронний ресурс] / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2014. – Режим доступу : http://www.ukrproject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_investiciynoi_privablivosti_regioniv_2014_1.pdf
7. Статистичні дані Держстату України [Електронний ресурс]. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Сторонянська І. Міжрегіональні інтеграційні процеси в Україні : тенденції та перспективи розвитку : [монографія] / Ірина Сторонянська. – Львів : ІРД НАН України, 2009. – 392с.

Список використаних джерел у транслітерації / References

1. Bagaeva A. V. Regional'nye integracionnyye processy // Obozrevatel'. – 2013. – № 9 (284). – S. 31-38.
2. Ekonomika rehioniv u 2015 rotsi: novi realii i mozhlyvosti v umovakh zapochatkovanykh reform – K.: NISD, 2015. – 92 s.

3. Zablodska I.V. Infrastrukturne zabezpechennia aktyvizatsii mizhrehionalnoho spivrobitnytstva v Ukraini: stan ta zadumy / I.V. Zablodska, Ye.M. Akhromkin // Prometei . – 2013. – № 1. – S. 22-25.
4. Mizhrehionalne spivrobitnytstvo u systemi novoi rehionalnoi polityky Ukrainy / S.O. Bila, I.H. Babets, I.V. Valiushko, Ya.A. Zhalilo [ta in.]; za red. Ya.A. Zhalila. – K. : NISD, 2011. – 32 s.
5. Rehionalizm v Ukraini: realnist i perspektyvy [Elektronnyi resurs] Rezhym dostupu: http://gazeta.dt.ua/POLITICS/regionalizm_v_ukrayini_realnist_i_perspektivi.html
6. Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti rehioniv [Elektronnyi resurs] / Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii, 2014. – Rezhym dostupu : http://www.ukrproject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_investiciynoyi_privablivosti_regioniv_2014_1.pdf
7. Statystychni dani Derzhstatu Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – K. : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2014. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Storonianska I. Mizhrehionalni intehratsiini protsesy v Ukraini : tendentsii ta perspektyvy rozvytku : [monohrafiia] / Iryna Storonianska. – Lviv : IRD NAN Ukrainy, 2009. – 392s.

ANNOTATION

REGIONAL INTEGRATION PROCESSES: THE INVESTMENT ASPECT

*KARLOVA Olena, Doctor of Economic Sciences,
professor of the Department of Management and Administration,
Kharkiv National University of Municipal Economy
named after O.M. Beketov
(Kharkiv)*

*PARKHOMENKO Natalia, Candidate of Economic Sciences,
associate professor, chief scientific advisor of Central Scientific Experts Office
of the Verkhovna Rada of Ukraine
(Kiev)*

The problems of mutual influence of the integration processes and investment activity in the conditions of the recessive development of the regions are examined. It is established that the growth of economy, welfare and employment depends on the level and nature of inclusion in the integration processes of different subsystems of regions. Disparities in the regional investment activity, which negatively affect equitable social and economic development of regions are defined. Satisfactory results for determining influence on the process of attracting foreign capital into the economy of the country and ensuring investment attractiveness of the regions of integration relationships are received.

Key words: investment, integration processes, social and economic development, region, interregional relations, competitiveness.

Tabl. 1. Figure 3. Lit. 8.

**АННОТАЦИЯ
РЕГИОНАЛЬНЫЕ ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ:
ИНВЕСТИЦИОННЫЙ АСПЕКТ**

КАРЛОВА Елена Анатольевна, доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры менеджмента и администрирования, Харьковский национальный университет городского хозяйства имени А.М. Бекетова (г. Харьков)

ПАРХОМЕНКО Наталья Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, главный научный консультант Главного научно-экспертного управления Аппарата Верховной Рады Украины (г. Киев)

Исследованы вопросы взаимовлияния интеграционных процессов и инвестиционной активности в условиях рецессивного развития регионов. Установлено, что от уровня и характера включения в интеграционные процессы различных подсистем регионов зависит рост экономики, благосостояния населения, занятости населения. Выделены диспропорции региональной инвестиционной активности, которые негативно влияют на равномерное социально-экономическое развитие регионов. Получены удовлетворительные результаты по определению влияния на процесс привлечения иностранного капитала в экономику страны и обеспечение инвестиционной привлекательности регионов интеграционных взаимосвязей.

Ключевые слова: инвестиции, интеграционные процессы, социально-экономическое развитие, регион, межрегиональные связи, конкурентоспособность.

Табл. 1. Рис. 3. Лит. 8.

Інформація про авторів

КАРЛОВА Олена Анатолівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і адміністрування, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова (e-mail: eakarlova@gmail.com)

KARLOVA Olena - Doctor of Economic Sciences, professor of the Department of Management and Administration, Kharkiv National University of Municipal Economy named after O.M. Beketov (e-mail: eakarlova@gmail.com)

PARKHOMENKO Natalia - Candidate of Economic Sciences, associate professor, chief scientific advisor of Central Scientific Experts Office of the Verkhovna Rada of Ukraine (e-mail: nata-parhomenko@ukr.net)

ПАРХОМЕНКО Наталья Николаевна - кандидат экономических наук, доцент, главный научный консультант Главного научно-экспертного управления Аппарата Верховной Рады Украины (e-mail: nata-parhomenko@ukr.net)

КАРЛОВА Елена Анатольевна - доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры менеджмента и администрирования, Харьковский национальный университет городского хозяйства имени А.М. Бекетова (e-mail: eakarlova@gmail.com)

ПАРХОМЕНКО Наталя Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент, головний науковий консультант Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (e-mail: nata-parhomenko@ukr.net)

